

MİLLET KAVRAMI ÜZERİNE

Mustafa Kemal Atatürk

Millet-Nation

Millet, aynı toprak parçası üzerinde oturan, aynı kanunlara tabi, ahlak ve dil birliği halinde yaşayan insan topluluğuna denir. Fransız Milleti, Alman Milleti, İspanyol Milleti denir. Kullanırken çoğunlukla "Millet" kelimesiyle "kavim" kelimesi karışır. Fakat şu farkla ki millet kelimesiyle siyasi kuruluş anlaşılır. Kavim "people" kelimesi ise her şeyden önce kök bağı ve ırkı hatırlatır.

Yahudi kavmi bugün bütün dünya yüzeyine dağılmış olup bir millet anlamına gelmez. Bununla beraber, Polonya'da olduğu gibi, bir kavmin Milleti, geleceği yok olduğu halde yaşayabilir ve birçok milletler aynı hükümdarın idaresi altında birleşebilir. (Rusya-Avusturya) Bugün, milletler prensibi denildiği zaman, siyaseten ayrılmış, aynı ırktan insanların bir millet halinde birleşmek istemeleri, arzuları anlaşılır. İtalya, Almanya zamanımızda bu prensiplerin tatbiki için örnektir.

Millet (Sosyoloji)

Millet adı verilen insani toplanma (topluluk) tarihi süreçten daha eskidir. Kök birliği, varlık benzerlikleri, ahlak yakınlığı, tarihi veya siyasi akrabalık, aynı ülkede yaşamak şartıyla, aynı zamanda tamamen veya kısmen bir arada bulunması gerekli unsurlardır. Bu sebeple, her halkı ayrı olarak düşündükçe bu fikri bilimsel olarak tanımlamak imkânı yoktur. İrk, dil, din, hükümet kesinlikle insanların millet halinde birleşmelerine yardım etmiştir. Fakat, çeşitli dilleri konuşan ve çeşitli görüşlere sahip olan çeşitli ırklardan kurulmuş milletler de vardır. Bunun gibi, siyasi kuruluşlarla ayrılmış veyahut Yahudiler gibi bütün dünya üzerine yayılmış, dağılmış oldukları halde birbirlerine sıkı milli bağlarla bağlı kalmış topluluklar da vardır. İngilizlerle Kuzey Amerikalılar, İspanya ahalisi ile Güney Amerikalılar ve Portekizlilerle Brezilyalılar; Fransa ile Doğu Belçika; Almanya ile Doğu İsviçre ahalisinde olduğu gibi aynı dili konuştukları halde aynı millete bağlı olmayanlar da vardır.

Bazı milletler, birbirinden esaslı bir şekilde farklı ırklardan kurulmuşlardır. Mesela, Rusya, Beyazlarla, Kızılderili insanların dirsek dirseğe bulunduğu Amerika gibi.

Din, milli hissin oluşmasında en kuvvetli unsurlardan biri kabul edilebilir. Buna karşılık bazı milletlerin içerisinde birbirine zıt dinlerin yan yana bulundukları da görülmektedir.

Bütün bu sonuçlara göre, bütün kavimlere (toplumlara) kelimenin tam anlamı ile uygulanması mümkün olacak surette millet kelimesinin mantıki ve gerçekçi bir tanımlanmasını yapmak zordur. Çünkü insan toplulukları çok çeşitlidir.

Ernest Renan 1882'de yayımladığı "Bir Millet nedir?" isimli eserinde "Çin, Mısır ve eski Babil'de olduğu gibi büyük insan yığınlarını, Yahudi ve Araplarda, olduğu gibi kabileyi, Atina ve Isparta'da olduğu gibi siteyi, Acem ve Roma ve Şarlıman İmparatorluğunda olduğu gibi dini bağı korumak zorunda olmuş vatansız toplumları; Fransa ve İngiltere gibi ileri milletleri, İsviçre ve Amerika sistemi üzerinde kurulmuş birlikleri, ırkın veyahut daha çoklukla dilin Germanler ve Slavlar arasında oluşturduğu bir kavram olarak milleti tanımlamaktadır.

Bütün bu ayrı toplanmalara, topluluklara "millet" ismi vermek mümkün müdür?

Kaynakça Atatürk'ün Resmi Yayınları Girmemiş Söylev, Demeç, Yazışma ve Söyleşileri, Sadi Borak, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1998